EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 6.7.2021.
COM(2021) 359 final

2021/0178 (NLE)

Priekšlikums

**PADOMES LĒMUMS,**

**ar ko Eiropas Savienības dalībvalstis pilnvaro Eiropas Savienības interesēs akceptēt Filipīnu pievienošanos 1980. gada Hāgas Konvencijai par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem**

# PASKAIDROJUMA RAKSTS

## 1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

### • Priekšlikuma pamatojums un mērķi

1980. gada 25. oktobra Hāgas Konvencijas par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem (turpmāk "1980. gada Hāgas konvencija"), kuru līdz šim ir ratificējusi 101 valsts, tostarp visas ES dalībvalstis, mērķis ir atjaunot iepriekšējo stāvokli, nodrošinot nelikumīgi aizvestu vai aizturētu bērnu ātru atgriešanu, kas panākams, izmantojot sistēmu sadarbībai starp centrālajām iestādēm, kuras norīkojušas līgumslēdzējas puses.

Tā kā bērnu nolaupīšanas novēršana ir būtiska ES bērna tiesību sekmēšanas politikas sastāvdaļa, Eiropas Savienība aktīvi darbojas starptautiskajā līmenī, lai uzlabotu 1980. gada Hāgas konvencijas piemērošanu, un mudina trešās valstis tai pievienoties.

Filipīnas savu pievienošanās instrumentu attiecībā uz 1980. gada Hāgas konvenciju deponēja 2016. gada 16. martā. Konvencija Filipīnās stājās spēkā 2016. gada 1. jūnijā.

1980. gada Hāgas konvencijas 38. panta ceturtajā daļā ir noteikts, ka konvencija ir piemērojama attiecībās starp valsti, kas ir pievienojusies konvencijai, un tām līgumslēdzējām valstīm, kuras ir deklarējušas, ka akceptē šo pievienošanos.

Eiropas Savienības Tiesa, ar kuru notika apspriešanās pēc Komisijas ierosmes, apstiprināja, ka akcepts par kādas trešās valsts pievienošanos 1980. gada Hāgas konvencijai ietilpst ES ekskluzīvajā kompetencē.

Eiropas Savienības Tiesa savā 2014. gada 14. oktobra Atzinumā 1/13 norādīja, ka akcepts par kādas trešās valsts pievienošanos 1980. gada Hāgas Konvencijai par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem ietilpst Eiropas Savienības ekskluzīvajā kompetencē.

Tiesa uzstāja uz nepieciešamību šajā jomā nodrošināt vienotu ES mēroga pieeju, tādējādi izvairoties no pieeju dažādības dalībvalstu vidū.

Tā kā starptautiskās bērnu nolaupīšanas jautājums ietilpst Eiropas Savienības ekskluzīvajā ārējā kompetencē, lēmums par to, vai akceptējama Filipīnu pievienošanās, ir jāpieņem ES mērogā Padomes lēmuma veidā. Tādējādi Eiropas Savienības dalībvalstīm būtu jādeponē deklarācija par to, ka tās Eiropas Savienības interesēs akceptē Filipīnu pievienošanos.

Līdz ar Eiropas Savienības dalībvalstu akceptu 1980. gada Hāgas konvencija kļūtu piemērojama starp Filipīnām un ES dalībvalstīm, izņemot Dāniju.

### • Saskanība ar pašreizējiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā

Attiecībā uz vecāku veiktu bērnu nolaupīšanu 1980. gada Hāgas konvencija ir starptautiskais ekvivalents Padomes Regulai Nr. 2201/2003 (pazīstama kā regula "Brisele IIa"), kas ir ES tiesu iestāžu sadarbības stūrakmens laulības lietās un lietās par vecāku atbildību.

Viens no regulas galvenajiem mērķiem ir novērst bērnu nolaupīšanu dalībvalstīs, ieviešot procedūras, ar kurām nodrošina bērnu ātru atpakaļatdošanu viņu parastās dzīvesvietas valstī. Šajā nolūkā 1980. gada Hāgas konvencijā noteiktā procedūra ir iestrādāta regulas "Brisele IIa" 11. pantā un ir papildināta, precizējot dažus tās aspektus, jo īpaši bērna uzklausīšanu, termiņus lēmuma pieņemšanai pēc atpakaļatdošanas pieteikuma iesniegšanas un bērna

atpakaļneatdošanas pamatojumu. Tajā ir ietverti arī noteikumi, kas reglamentē situācijas, kad dažādās dalībvalstīs izdoti atšķirīgi rīkojumi – par atpakaļatdošanu un atpakaļneatdošanu.

Starptautiskā mērogā Eiropas Savienība atbalsta trešo valstu pievienošanos 1980. gada Hāgas konvencijai, lai ES dalībvalstis, risinot starptautiskas bērnu nolaupīšanas lietas, varētu paļauties uz kopēju tiesisko regulējumu.

Laikā no 2015. gada jūnija līdz 2019. gada februārim jau ir pieņemti 18 Padomes lēmumi, ar kuriem akceptēta 26 trešo valstu (Marokas, Singapūras, Krievijas Federācijas, Albānijas, Andoras, Seišelu, Armēnijas, Korejas Republikas, Kazahstānas, Peru, Gruzijas, Dienvidāfrikas, Čīles, Islandes, Bahamu Salu, Panamas, Urugvajas, Kolumbijas, Salvadoras, Sanmarīno, Dominikānas Republikas, Baltkrievijas, Uzbekistānas, Hondurasas, Ekvadoras un Ukrainas) pievienošanās 1980. gada Hāgas konvencijai par starptautisko bērnu nolaupīšanu[1].

- **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

Šis priekšlikums ir acīmredzami saistīts ar vispārīgo mērķi, kas nostiprināts Līguma par Eiropas Savienību 3. pantā, proti, aizsargāt bērna tiesības. 1980. gada Hāgas konvencijas sistēmas nolūks ir aizsargāt bērnus no vecāku veiktas nolaupīšanas nelabvēlīgās ietekmes un nodrošināt, ka bērni var uzturēt sakarus ar abiem vecākiem, piemēram, nodrošinot saskarsmes tiesību efektīvu īstenošanu.

Jāmin arī tas, ka pastāv saikne ar mediācijas izmantojuma veicināšanu pārrobežu ģimenes strīdu izšķiršanā. Kopējā Eiropas tiesiskajā telpā direktīva par konkrētiem mediācijas aspektiem civillietās un komerclietās[2] attiecas arī uz ģimenes tiesībām. Arī Hāgas 1980. gada konvencija mudina ģimenes strīdus risināt miermīlīgi. Viena no labas prakses rokasgrāmatām attiecībā uz 1980. gada Hāgas konvenciju, ko publicējusi Hāgas Starptautisko privāttiesību konference, ir veltīta mediācijas izmantošanai konvencijas darbības jomā ietilpstošu starptautisko ģimenes strīdu izšķiršanā attiecībā uz bērniem. Lai atbalstītu dialogu ar valstīm, kuras konvenciju vēl nav ratificējušas/nav tai pievienojušās, un lai palīdzētu rast konkrētus veidus, kā risināt problēmas, ko rada starptautiskā bērnu nolaupīšana, pēc Eiropas Komisijas

---

[1] Jau ir pieņemti 18 Padomes lēmumi, ar kuriem dalībvalstis pilnvarotas akceptēt to, ka 1980. gada Hāgas konvencijai pievienojas **Andora** (Padomes Lēmums 2015/1023, pieņemts 2015. gada 15. jūnijā); **Seišelas** (Padomes Lēmums 2015/2354, pieņemts 2015. gada 10. decembrī); **Krievija** (Padomes Lēmums 2015/2355, pieņemts 2015. gada 10. decembrī); **Albānija** (Padomes Lēmums 2015/2356, pieņemts 2015. gada 10. decembrī); **Singapūra** (Padomes Lēmums 2015/1024, pieņemts 2015. gada 15. jūnijā); **Maroka** (Padomes Lēmums 2015/2357, pieņemts 2015. gada 10. decembrī); **Armēnija** (Padomes Lēmums 2015/2358, pieņemts 2015. gada 10. decembrī); **Korejas Republika** (Padomes Lēmums (ES) 2016/2313, pieņemts 2016. gada 8. decembrī); **Kazahstāna** (Padomes Lēmums (ES) 2016/2311, pieņemts 2016. gada 8. decembrī); **Peru** (Padomes Lēmums (ES) 2016/2312, pieņemts 2016. gada 8. decembrī); **Gruzija** un **Dienvidāfrika** (Padomes Lēmums (ES) 2017/2462, pieņemts 2017. gada 18. decembrī); **Čīle**, **Islande** un **Bahamu Salas** (Padomes Lēmums (ES) 2017/2424, pieņemts 2017. gada 18. decembrī); **Panama**, **Urugvaja**, **Kolumbija** un **Salvadora** (Padomes Lēmums (ES) 2017/2464, pieņemts 2017. gada 18. decembrī); **Sanmarīno** (Padomes Lēmums (ES) 2017/2463, pieņemts 2017. gada 18. decembrī); **Dominikānas Republika** (Padomes Lēmums (ES) 2019/305, pieņemts 2019. gada 18. februārī); **Ekvadora** un **Ukraina** (Padomes Lēmums (ES) 2019/306, pieņemts 2019. gada 18. februārī); **Hondurasa** (Padomes Lēmums (ES) 2019/307, pieņemts 2019. gada 18. februārī); Baltkrievija un Uzbekistāna (Padomes Lēmums (ES) 2019/308, pieņemts 2019. gada 18. februārī).

[2] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/52/EK (2008. gada 21. maijs) par konkrētiem mediācijas aspektiem civillietās un komerclietās (OV L 136, 24.5.2008., 3. lpp.).

ierosmes šī rokasgrāmata papildus angļu un franču valodai ir pārtulkota visās ES valodās, kā arī arābu valodā[3].

## 2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

- **Juridiskais pamats**

1980. gada Hāgas konvencijas 38. pantā paredzēts, ka "[valstu, kuras pievienojas,] pievienošanās ir spēkā tikai attiecībās starp valsti, kas pievienojas, un tām Līgumslēdzējām Pusēm, kas ir deklarējušas, ka akceptē šo pievienošanos". Tā kā lēmums attiecas uz to, ka dalībvalstis Savienības interesēs skaidri akceptē to, ka valsts, kura pievienojas, pievienojas 1980. gada Hāgas konvencijai, piemērojamais juridiskais pamats ir Līguma par Eiropas Savienības darbību 218. panta 6. punkts. Materiālais juridiskais pamats ir LESD 81. panta 3. punkts, tādēļ Padome pieņem vienprātīgu lēmumu pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu.

Regula (EK) Nr. 2201/2003 ir saistoša Īrijai, un tādēļ tā piedalās šā lēmuma pieņemšanā un piemērošanā.

Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šā lēmuma pieņemšanā un Dānijai šis lēmums nav saistošs un nav jāpiemēro.

- **Proporcionalitāte**

Šis priekšlikums ir izstrādāts, balstoties uz jau pieņemtajiem Padomes lēmumiem par šo pašu jautājumu, un nepārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai panāktu saskaņotu ES rīcību starptautiskās bērnu nolaupīšanas jautājumā, nodrošinot, ka Eiropas Savienības dalībvalstis noteiktā termiņā akceptē Filipīnu pievienošanos 1980. gada Hāgas konvencijai.

## 3. *EX POST* IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Pārliecinoši lielākā daļa Eiropas Savienības dalībvalstu, ar kurām Komisija apspriedās par to vēlmi akceptēt Filipīnu pievienošanos 1980. gada Hāgas konvencijai, sniedza labvēlīgu atzinumu.

Diskusijās ekspertu 2019. gada 2. jūlija sanāksmē noskaidrojās, ka ar vienu izņēmumu dalībvalstīm nav iebildumu pret to, ka tiek akceptēta Filipīnu pievienošanās 1980. gada konvencijai.

Komisija cer, ka turpmākas diskusijas tehniskā līmenī Padomes Civiltiesību jautājumu darba grupā novedīs pie Padomes lēmuma pieņemšanai vajadzīgās vienprātības.

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Gatavojoties ekspertu sanāksmei 2019. gada 2. jūlijā un turpmākiem pasākumiem, Komisija uzturēja ciešu kontaktu ar Hāgas Starptautisko privāttiesību konferenci, ES delegāciju Manilā un Filipīnu Tieslietu departamentu, jo īpaši ar galveno valsts padomnieku, kas nozīmēts par centrālo iestādi saskaņā ar 1980. gada Hāgas konvenciju.

[3] https://www.hcch.net/en/publications-and-studies/details4/?pid=5568&dtid=3

- **Ietekmes novērtējums**

Tāpat kā attiecībā uz jau 2015.–2019. gadā pieņemtajiem 18 Padomes lēmumiem, ar kuriem akceptēta vairāku trešo valstu pievienošanās 1980. gada Hāgas konvencijai, atsevišķs ietekmes novērtējums nav veikts, ņemot vērā šā leģislatīvā akta būtību. Tomēr tas, cik lielā mērā Filipīnas īsteno konvenciju, tika izskatīts ekspertu sanāksmē 2019. gada 2. jūlijā, kurā bija pārstāvētas visas ES dalībvalstis. Pēc sanāksmes Komisija ir rūpīgi sekojusi notikumu attīstībai Filipīnās.

Konkrēti 1980. gada Hāgas konvencijas īstenošanas tiesību akti vēl nav pieņemti, jo bija nepieciešama apspriešanās starp dažādiem departamentiem/ministrijām. Kā pagaidu pasākumu Tieslietu departaments gatavo izpildrīkojumu, ko parakstīs prezidents.

Tā mērķis ir paredzēt 1980. gada Hāgas konvencijas procesā iesaistīto attiecīgo aģentūru īpašās funkcijas un mehānismu, lai paātrinātu iestāžu sadarbību un koordināciju, piemēram, starp Tieslietu departamentu, Imigrācijas biroju, Valsts izmeklēšanas biroju, Sociālās labklājības un attīstības departamentu, Valsts prokuratūru un Ārlietu departamentu. Tiks arī lūgta prezidenta biroja palīdzība, lai nodrošinātu sākotnējās budžeta vajadzības ar mērķi finansēt 1980. gada Hāgas konvencijas īstenošanu valstī.

Filipīnas norādīja, ka pārskatītais izpildrīkojuma projekts tiks nosūtīts attiecīgajām aģentūrām piezīmju sniegšanai 2021. gada maijā, un tam sekos vēl viena apspriešanās starp aģentūrām, lai izpildrīkojumu varētu nosūtīt prezidenta birojam vēlākais līdz 2021. gada 2. ceturkšņa beigām.

Līdztekus ierosinātajam izpildrīkojuma projektam Tieslietu departaments izskata arī iespēju lūgt tieslietu sekretāram izdot departamenta apkārtrakstu, kurā būs paredzēts arī koordinācijas mehānisms starp aģentūrām, gaidot ierosinātā izpildrīkojuma izdošanu. Informāciju, kas gūta, apspriežoties par izpildrīkojuma projekta saturu, var izmantot, izstrādājot departamenta apkārtrakstu. Pēc tam process un koordinācija starp aģentūrām, kas jāiekļauj departamenta apkārtraksta projektā, kalpos kā ierosinātā izpildrīkojuma īstenošanas noteikumi un normas.

Lai gan tiesību aktu/noteikumu īstenošanas process ir bijis samērā lēns, ir sagaidāms, ka Filipīnas tagad pilnībā apzinās, ka ir jāuzrāda konkrēti rezultāti, lai veicinātu to, ka ES dalībvalstis un citas Līgumslēdzējas Puses akceptē Filipīnu pievienošanos.

Filipīnu pievienošanos 1980. gada Hāgas konvencijai ir akceptējušas 16 Līgumslēdzējas Puses.

## 4. IETEKME UZ BUDŽETU

Ierosinātais lēmums neietekmē ES budžetu.

## 5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzīšanas, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Tā kā priekšlikums attiecas tikai uz dalībvalstu pilnvarošanu akceptēt Filipīnu pievienošanos 1980. gada Hāgas konvencijai, tā īstenošanas uzraudzība paredz tikai to, ka dalībvalstis ievēro deklarācijas formulējumu, paredzētajā termiņā deponē deklarāciju un informē Komisiju par tās deponēšanu, kā noteikts Padomes lēmumā.

2021/0178 (NLE)

Priekšlikums

**PADOMES LĒMUMS,**

**ar ko Eiropas Savienības dalībvalstis pilnvaro Eiropas Savienības interesēs akceptēt Filipīnu pievienošanos 1980. gada Hāgas Konvencijai par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem**

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 81. panta 3. punktu saistībā ar 218. panta 6. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta atzinumu[4],

tā kā:

(1) Eiropas Savienība bērna tiesību aizsardzības sekmēšanu ir izvirzījusi par vienu no saviem mērķiem, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienību 3. pantā. Pasākumi bērnu aizsardzībai pret nelikumīgu aizvešanu vai aizturēšanu ir minētās politikas būtiska sastāvdaļa.

(2) Padome ir pieņēmusi Regulu (EK) Nr. 2201/2003[5] (“regula “Brisele IIa””), kuras mērķis ir aizsargāt bērnus no nelabvēlīgās ietekmes, ko rada nelikumīga aizvešana vai aizturēšana, un ieviest procedūras, ar kurām nodrošina bērnu ātru atpakaļatdošanu viņu parastās dzīvesvietas valstī, kā arī nodrošināt saskarsmes tiesību un aizgādības tiesību aizsardzību.

(3) Regula “Brisele IIa” papildina un pastiprina 1980. gada 25. oktobra Hāgas Konvenciju par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem (“1980. gada Hāgas konvencija”), ar kuru starptautiskā mērogā izveidota saistību un sadarbības sistēma attiecībās starp līgumslēdzējām valstīm un starp centrālajām iestādēm un kuras mērķis ir nodrošināt nelikumīgi aizvestu vai aizturētu bērnu ātru atgriešanu.

(4) Visas Savienības dalībvalstis ir 1980. gada Hāgas konvencijas dalībnieces.

(5) Savienība mudina trešās valstis pievienoties 1980. gada Hāgas konvencijai un atbalsta 1980. gada Hāgas konvencijas pareizu īstenošanu, kopā ar dalībvalstīm cita starpā piedaloties speciālajās komisijās, kuras regulāri organizē Hāgas Starptautisko privāttiesību konference.

(6) Delikātos starptautiskās bērnu nolaupīšanas gadījumos vislabākais risinājums varētu būt kopējs tiesiskais regulējums, kas piemērojams attiecībās starp Savienības dalībvalstīm un trešām valstīm.

---

[4] OV C , , . lpp.

[5] Padomes Regula (EK) Nr. 2201/2003 (2003. gada 27. novembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu (OV L 338, 23.12.2003., 1. lpp.).

(7) 1980. gada Hāgas konvencijā ir noteikts, ka to piemēro attiecībās starp valsti, kas pievienojas, un tām konvencijas dalībvalstīm, kuras ir deklarējušas, ka akceptē šo pievienošanos.

(8) 1980. gada Hāgas konvencija liedz par tās dalībnieci kļūt tādām reģionālām ekonomiskās integrācijas organizācijām, kāda ir Savienība. Tādēļ Savienība konvencijai nevar pievienoties un nevar arī deponēt deklarāciju, ar ko tā akceptē kādas valsts, kura pievienojas, pievienošanos.

(9) Kā norādīts Eiropas Savienības Tiesas Atzinumā 1/13, 1980. gada Hāgas konvencijā paredzētās pievienošanās akcepta deklarācijas ietilpst Savienības ekskluzīvajā ārējā kompetencē.

(10) Filipīnas savu pievienošanās instrumentu attiecībā uz 1980. gada Hāgas konvenciju deponēja 2016. gada 16. martā. Konvencija Filipīnās stājās spēkā 2016. gada 1. jūnijā.

(11) Pēc Filipīnās esošā stāvokļa izvērtējuma tika secināts, ka Eiropas Savienības dalībvalstis var Savienības interesēs akceptēt Filipīnu pievienošanos saskaņā ar 1980. gada Hāgas konvencijas noteikumiem.

(12) Tādēļ Eiropas Savienības dalībvalstīm vajadzētu tikt pilnvarotām saskaņā ar šajā lēmumā izklāstītajiem noteikumiem deponēt savas deklarācijas, ar ko tās Savienības interesēs akceptē Filipīnu pievienošanos.

(13) Regula "Brisele IIa" ir saistoša Īrijai, un tādēļ tā piedalās šā lēmuma pieņemšanā un piemērošanā.

(14) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šā lēmuma pieņemšanā un Dānijai šis lēmums nav saistošs un nav jāpiemēro.

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

*1. pants*

Eiropas Savienības dalībvalstis ar šo tiek pilnvarotas Savienības interesēs akceptēt Filipīnu pievienošanos 1980. gada 25. oktobra Hāgas konvencijai par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem ("1980. gada Hāgas konvencija").

Eiropas Savienības dalībvalstis ne vēlāk kā … [divpadsmit mēneši no šā lēmuma pieņemšanas dienas] deponē deklarāciju, ar ko Savienības interesēs akceptē Filipīnu pievienošanos 1980. gada 25. oktobra Hāgas konvencijai un kas formulēta šādi:

"[Pilns DALĪBVALSTS nosaukums] deklarē, ka tā saskaņā ar Padomes Lēmumu (ES) 2021/.. akceptē Filipīnu pievienošanos 1980. gada 25. oktobra Hāgas Konvencijai par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem."

Eiropas Savienības dalībvalstis divu mēnešu laikā no dienas, kad deponēta attiecīgā deklarācija, ar ko akceptēta Filipīnu pievienošanās, informē Padomi un Komisiju par šādu deponēšanu un dara zināmu Komisijai deklarācijas tekstu.

*2. pants*

Šis lēmums stājas spēkā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

*3. pants*

Šis lēmums ir adresēts dalībvalstīm.

Briselē,

*Padomes vārdā –*
*priekšsēdētājs*